

RINGINFORM

ÅRGÅNG 29
Nr 2
Dec 2006

CES-SVERIGE 2006	19
SVENSKA ÅLDERSREKORD, DEL 2	27
KÖNSBESTÄMNING AV TRANUNGAR	33
FISKTÄRNOR I NAMIBIA	34
BRA MÄRKDAG FÖR FISKTÄRNA	35
NY LITTERATUR	36
GODBITAR UR ÅTERFYNDSFLODEN	36

Naturhistoriska
riksmuseet

RINGINFORM utkommer med två nummer per år. Ringmärkare erhåller tidskriften gratis.

Redaktion: Roland Staav (redaktör)
Conny Kroon

Adress: Naturhistoriska riksmuseet
Ringmärkningscentralen
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Omslagsillustration: Peter Larsson

ISSN 1100 – 4134

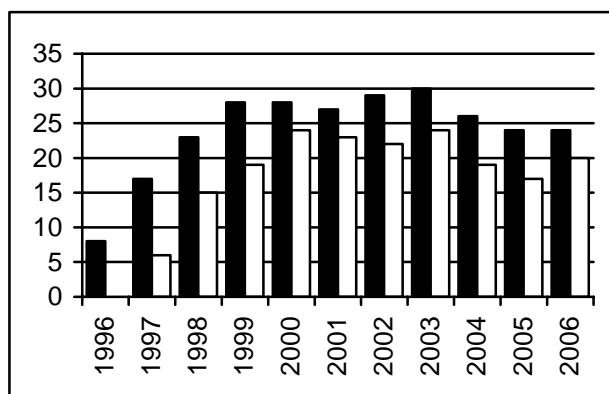
CES – Sverige 2006

Thomas Pettersson

Inledning

Projektets elfte säsong har genomförts framgångsrikt! Här lämnas en summarisk redovisning av resultatet. En fylligare rapport avser vi att sammanställa senare.

I år deltog 24 fångstplatser, lika många som förra året. Av dessa var fångsten jämförbar på inte mindre än 20 platser i förhållande till 2005, se figur 1, vilket är en mycket glädjande ökning av antalet jämförbara resultat! Efter en liten nedgång för några år sedan tycks nu deltagandet ha stabiliserat sig. Den geografiska spridningen av CES-platserna 2006 visas i figur 2. I tabell 1 förtecknas de tillsammans med en summering av resultaten från respektive fångstplats. Fångstmiljöerna 2006 fördelade sig på exakt samma sätt som 2005: lövskog 5, buskmark 11, bladvass 8. Sten Hallin hälsas välkommen som ny deltagare i projektet och Urban Rundström hälsas välkommen åter efter en säsongs uppehåll.

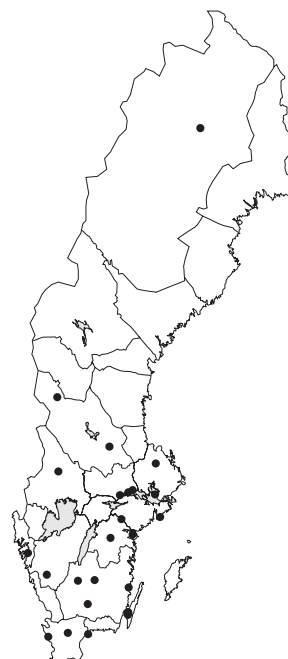
Figur 1. Antal deltagande CES-platser 1996-2006. Fyllda staplar visar antal platser ett enskilt år, ofyllda staplar visar antal upprepat deltagande från året före.

Övergripande resultat

Generellt sett tycks 2006 ha varit ett ganska bra år och under säsongen hanterades 6 322 fåglar av 69 arter, vilket är 12 % fler individer än året före. Det är i första hand en uppenbarligen god häckningssäsong som har satt sina spår i fångst-siffrorna. Flertalet arter har en högre kvot årsungar i år jämfört med 2005 och i åtta fall är förändringen statistiskt säkerställd; rödstjärt, rörsångare, ärtsångare, trädgårdssångare, svarthätta, lövsångare, blåmes, sävsparv (se tabell 3).

Däremot står sig bilden mycket väl av minskande populationsstorlekar hos en lång rad arter, som vi har sett de senaste åren. Av sammanlagt 41 arter som låter sig analyseras statistiskt, minskar 22, varav 13 med statistiskt säkerställda negativa trender (se tabell 5)! Några arter svarar för mycket låga antal av adulta fåglar 2006, i vissa fall t.o.m. rekordlåga, t.ex. trädpiplärka, rörsångare, trädgårdssångare, entita, blåmes, bofink, gulspurv och sävsparv. Bofinkens minskning mellan 2005 och 2006 är statistiskt säkerställd, se tabell 2.

En art, lövsångare, uppvisar en säkerställt högre återfångstandel 2006, jämfört med 2005, medan övriga förändringar är osäkra, se tabell 4.

Figur 2. CES-platser 2006.

Näktergal

Bland de långsiktigt minskande arterna är det emellertid ett fåtal som uppvisade relativt goda fångst-siffror 2006. Det gäller i första hand näktergal, som svarade för en säkerställd ökning av antalet fångade adulta individer. En tänkbar förklaring till näktergalens ökning i år skulle kunna tänkas vara ett ökat inflöde av ettåringar. Hos näktergal kan åldern bestämmas hos flertalet individer till antingen ettåringar (2K) eller äldre (3K+). År 2005 rapporterades åldern hos 63 % av fåglarna medan motsvarande siffra för 2006 var 59 %. Tar vi hänsyn till endast dessa åldersbestämda fåglar ser vi att andelen ettåringar ökade från 38 % år 2005 till 44 % år 2006. Eftersom flertalet av dem som rapporteras som 2K+ troligen är 3K+, kan vi göra detta antagande och andelen ettåringar är då 24 % 2005 respektive

26 % 2006. Ingen av dessa skillnader är statistiskt signifikant. När det gäller mellanårsöverlevnaden kan vi se en svag ökning, både när det gäller årsungars överlevnad från 2005 till 2006 och när det gäller adulta fåglars (2K+) överlevnad under samma vintersäsong. Antagandet att ökningen 2006 i huvudsak skulle utgöras av ettåringar har således ett svagt stöd i ovanstående analys. Det återstår också att se om det goda fångstresultatet 2006 innebär ett trendbrott eller om det var en tillfällig återhämtning.

Varför minskar arterna?

De senaste månaderna har det uppmärksammats i bl a massmedia att ett stort antal fågelarter i Sverige minskar i antal. Samtidigt har jämförelser gjorts med andra europeiska länder och situationen i Sverige tycks vara särskilt bekymmersam (Bird-Life International 2004, Ullman 2006, Wirdheim 2006). Olika övervakningsprogram ger i stort sett samma besked och *CES-Sverige* är alltså inget undantag. Samtidigt tycks man stå ganska handfallen när det gäller att finna orsakerna bakom dessa minskningar. Där har *CES-Sverige* en viktig uppgift att fylla!

Den avgörande styrkan med *CES*-metoden ligger i de möjligheter som ges att söka tänkbara förklaringar till förändringar i olika arters populationsstorlekar. Genom att vi hanterar fåglar i handen kan vi samla in en mängd information som annars inte skulle ha varit möjlig att få. Vi kan åldersbestämma fåglar i en helt annan utsträckning än vid andra typer av fältobservationer, vilket ger oss möjlighet att få en uppfattning om olika arters reproduktion såväl enskilda år som över en längre period. Genom att förse samtliga fångade fåglar med en ring med ett individuellt nummer kan vi också få en bild av mellanårsöverlevnaden. Reproduktion och överlevnad är de två viktigaste faktorerna som bestämmer en populations storlek. Med hänsyn taget till olika arters flyttingsstrategier har vi därigenom goda möjligheter att kunna säga om förändringarna i första hand bör sökas inom häckningsområdena eller i vinterkvarteren, inklusive längs vägarna till och från. Andra data som samlas in, exempelvis uppgift om kön eller förekomst av parasiter på fåglarna, ger oss möjligheter att förfina analyserna och ytterligare gaffla in var orsakerna närmare bör sökas.

I det följande görs en första grov analys av materialet beträffande de arter vars populationer minskat de senaste tio åren. Syftet med analysen är att försöka få en uppfattning om orsakerna till minskningen i första hand bör sökas i häcknings-

området eller om de mer sannolikt står att finna i vinterkvarteren och/eller längs flyttningvägarna.

Tropikflyttare

Nio av arterna, se tabell 5, uppehåller sig endast en mindre del av året inom landets gränser medan merparten av tiden tillbringas på flyttning eller i vinterkvarteren, i samtliga fall belägna i tropiska Afrika, söder om Sahara. Om orsakerna till minskningen i första hand beror på faktorer i häckningsområdet, borde detta kunna komma till uttryck i försämrade reproduktionssiffror. Här mäts reproduktionen som andelen årsungar av totalfångsten. På motsvarande sätt borde negativa förändringar i vinterkvarteren och/eller längs flyttningvägarna komma till uttryck som en minskad andel återfångade fåglar (mellanårsöverlevnad). I den första analysen ingår sex arter med sammanlagda data; trädpiplärka, näktergal, sävsångare, rörsångare, trädgårdssångare, lövsångare. Analysen ger dock inget stöd för att de minskande populationerna av dessa sex arter sammantaget skulle bero vare sig på en sviktande reproduktion eller på en försämrad mellanårsöverlevnad.

Denna analys är dock att betrakta som både grov och generaliserande. En avgörande svårighet i sammanhanget med de statistiska analyserna är ju det faktum att populationsindex minskar. En fluktuerande, men på längre sikt stabil, populationsnivå skulle ge bättre förutsättningar för att undersöka sambanden. Därtill bygger analyserna helt på relativa tal och vi känner inte till de kritiska nivåerna, dvs. vilken mellanårsöverlevnad respektive reproduktion som krävs för att populationen skall vara stabil.

Om man istället försöker analysera sambandet mellan förändringar, oavsett relativ storlek, får man en något annorlunda bild. I det följande ges en förändring (minst 10 %), från ett år till ett annat, ett värde på +1 respektive -1. Något positivt samband mellan populationsstorlek och reproduktionen året före finns fortfarande inte och något tydligt positivt samband mellan populationsstorlek och förändring av mellanårsöverlevnad finns inte heller.

De sex arter som ingår i analysen har en hel del gemensamt vad gäller flyttingsstrategi, även om flyttvägar och övervintringsområden etc. kan skilja sig åt. Men i övrigt finns en del väsentliga skillnader, t ex när det gäller val av häckningsbiotop, val av boplats, tidpunkt för ruggning m m. Det talar för att analysen bör göras art för art.

Resultatet av denna analys sammanfattas i tabell 6. Utgångspunkten för analysen är att hitta ett positivt samband mellan populationsnivån och

antingen reproduktionen året före eller mellanårsöverlevnaden hos adulta. Tydliga positiva samband mellan populationsstorlek och mellanårsöverlevnad föreligger hos tre arter; trädpiplärka, rörsångare, trädgårdssångare. Möjligen finns ett motsvarande samband även hos näktergal. Samtidigt saknas positiv korrelation med reproduktionen hos dessa fyra arter. Detta tyder på att det i första hand är faktorer utanför häckningstid och dessutom sannolikt utanför landets gränser som ligger bakom den negativa populationsutvecklingen. Analysresultaten för såväl sävsångare som lövsångare är mer osäkra, men åtminstone i sävsångarens fall tyder de på att en sviktande reproduktion snarare än försämrad mellanårsöverlevnad ligger bakom minskningen.

Tabell 6. Samband (X) mellan populationsstorlek och reproduktion året före respektive mellanårsöverlevnad hos tropikflyttare. Det positiva sambandet för rörsångare är statistiskt säkerställt ($P < 0,02$) medan sambanden för trädpiplärka och trädgårdssångare är nästan säkerställda ($P < 0,10$). Möjliga, men statistiskt osäkra, samband markeras med frågetecken (?). I övrigt har inga positiva samband funnits.

Art	Positivt samband mellan bestånd och reproduktion	överlevnad
Trädpiplärka		X
Näktergal		?
Sävsångare	?	
Rörsångare		X
Trädgårdssångare		X
Lövsångare		

Kortdistansflyttare

Ytterligare sju av de minskande arterna lämnar häckningsområdena vintertid, se tabell 5, men övervintringen sker i allmänhet inom Europa, eller åtminstone i Västpalearktis. I det följande analyseras sex av arterna var för sig (stare utgår p g a för lite data) och bygger på förändringar oavsett storlek, se ovan. Resultaten sammanfattas i tabell 7. Ett tydligt positivt samband mellan populationsstorlek och mellanårsöverlevnad föreligger hos rödvingetrast. Möjligen finns motsvarande samband även hos järnsparv och bofink. Samtidigt saknas positiv korrelation med reproduktionen hos dessa tre arter. Detta tyder på att det i första hand är faktorer utanför häckningstid och dessutom sannolikt utanför landets gränser som ligger bakom den negativa populationsutvecklingen. Däremot tyder det mesta på att det är en sviktande reproduktion, snarare än för-

sämrad mellanårsöverlevnad, som ligger bakom minskningarna hos grönsiska och sävsparv. Analysresultatet för björktrast ger ingen tydlig vink.

Tabell 7. Samband (X) mellan populationsstorlek och reproduktion året före respektive mellanårsöverlevnad hos kortflyttare. Sambandet för rödvingetrast är statistiskt nästan säkerställt ($P < 0,10$). Möjliga, men statistiskt osäkra, samband markeras med frågetecken (?). I övrigt har inga positiva samband funnits.

Art	Positivt samband mellan bestånd och reproduktion	överlevnad
Järnsparv		?
Björktrast		
Rödvingetrast		X
Bofink		?
Grönsiska	?	
Sävsparv	?	

Stannfåglar

När det gäller de sex minskande arter, se tabell 5, som är att betrakta som stannfåglar, dvs. de adulta fåglarna lämnar normalt inte hemområdet under vintern, torde det vara uppenbart att det är faktorer på platsen som är avgörande för populationsstorleken. Det kan emellertid även för dessa vara av intresse att analysera vilken av de viktigaste faktorerna som ligger bakom respektive arts minskning; försämrad reproduktion eller försämrad mellanårsöverlevnad. Fyra av dessa arter analyseras; entita, blåmes, trädkrypare, gulsparv. Resultaten sammanfattas i tabell 8. Ett tydligt positivt samband mellan populationsstorlek och föregående års reproduktion föreligger hos trädkrypare. Möjligen finns motsvarande samband även hos den rödlistade entitan. Samtidigt saknas positiv korrelation med mellanårsöverlevnaden hos dessa båda arter.

Tabell 8. Samband (X) mellan populationsstorlek och reproduktion året före respektive mellanårsöverlevnad hos stannfåglar. Sambandet för trädkrypare är statistiskt nästan säkerställt ($P < 0,10$). Möjliga, men statistiskt osäkra, samband markeras med frågetecken (?).

Art	Positivt samband mellan bestånd och reproduktion	överlevnad
Entita	?	
Blåmes		?
Trädkrypare	X	
Gulsparv		?

Däremot tyder det mesta på att det är en sviktande mellanårsöverlevnad, snarare än försämrad reproduktion, som ligger bakom minskningarna hos såväl blåmes som gulspurv.

Kort diskussion

Denna relativt enkla analys av tänkbara orsaker till populationsminskningar ger vid handen att av 16 analyserade arter synes mellanårsöverlevnaden vara av störst betydelse för nio (9) arter, varav sju (7) flyttfåglar, medan reproduktionen synes vara viktigast för fem (5) arter, varav tre (3) flyttfåglar. Detta antyder att förhållandena utanför landets gränser är minst lika viktiga att undersöka med avseende på olika arters tillbakagång som förhållandena i häckningsområdet.

Det är emellertid viktigt att gå vidare med analyserna. Vi har inom *CES-Sverige* unika möjligheter att förfina analyserna på en rad olika sätt som kan ge oss ytterligare ledtrådar i jakten efter orsakssambanden. Vi kan exempelvis jämföra utvecklingen hos hannar respektive honor för flera arter. Vi kan också jämföra fångstdata från olika slags miljöer och från olika delar av landet. Det senare är kanske särskilt intressant eftersom olika landsdelar olika år har olika väder och delpopulationer i olika delar av landet kan ha skilda övervintringsområden. Vi registrerar dessutom frekvensen av sjukdomar och missbildningar liksom belastningen av yttre parasiter, främst i form av fästingar och lusflugor.

Några faktorer är avgörande för hur väl vi kan lyckas i detta avseende. För det första bör projektet expandera ytterligare med fler deltagande fångstplatser. Behovet av fler platser synes vara särskilt stort i norra Sverige, i synnerhet norr om 61:a breddgraden. Därutöver behöver ekonomiska resurser ställas till förfogande för projektet. Idag bedrivs projektet praktiskt taget helt ideellt, vilket bl a innebär att många deltagare bekostar den dyra materielen på egen hand. En ekonomisk kompensation till deltagarna skulle inte bara kännas moraliskt riktig, den skulle givetvis också kunna stimulera fler att delta liksom att projektet framdeles då kommer att vila på en mer stabil grund. Därutöver är det ytterst viktigt att materialet kan analyseras, dels fortlöpande, dels kunna vid behov göra djupare analyser av särskilt intressanta fall. För detta fordras också resurser för att försäkra sig om att allt det mödosamt insamlade materialet kommer till användning i det viktiga arbetet med att värna vår miljö.

Enligt en artikel i Dagens Nyheters nätupplaga den 25 september 2006 (<<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?a=575556>>) efterlyser Naturvårdsverkets generaldirektör Lars-Erik Liljelund

”en noggrann analys av läget för landets fåglar” och förklarar sig också vara beredd att anslå pengar till ett sådant forskningsprojekt som tar reda på varför så många fågelarter minskar i antal. *CES-Sverige* är i drift sedan tio år och mängder av värdefulla data samlas in årligen – låt oss hoppas att förutsättningar nu ges för att ta tillvara denna resurs på ett klokt sätt!

Tack!

Jag vill rikta ett varmt tack till alla deltagare 2006, såväl ansvariga märkare som medhjälpare till dessa: Henry Aas, Mats Aldéus, Anders Arnell, Karl-Martin Axelsson, Kjell Carlsson, Lennart Carlsson, Lisa Carlsson, Björn Ehrenroth, Paul Elfström, Jonas Engzell, Tommy Eriksson, Thord Fransson, Hans Gustafsson, Sten Hallin, Andreas Johansson, Jonas Johansson, Lars Johan Johansson (Bodafors), Mikael Jönsson, Thomas Liebig, Niclas Lignell, Per-Sture Ljungdahl, Gittan Matsson, Roger Mellroth, Berth Nygren, Jan Ohlsson, Markus Rehnberg, Mikael Rhönnsstad, Patrik Rhönnsstad, Urban Rundström, Gunnar Sjöo, Claes Svedlinth, Håkan Tyrén, Håkan Winqvist, Per Ålind, samt ytterligare några, för mig anonyma, medarbetare!

Jag vill också rikta ett särskilt tack till personalen på Ringmärkningscentralen för all hjälp.

Flera av deltagarna har fått ekonomiskt stöd av lokala sponsorer, till vilka jag vill framföra min uppskattning.

Tack till Thord Fransson för synpunkter på manus!

Referenser

- BirdLife International. 2004. *Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 12).
- Ullman, M. 2006. Sverige värst i Europa för fåglarna. *Vår Fågelvärld* 65 [4]: 6-8.
- Wirdheim, A. 2006. Fåglarna och naturen måste upp till debatt! *Vår Fågelvärld* 65 [4]: 9-13.

Publicerat

- Pettersson, Th. 1996. CES – fågelövervakning i Sverige. *Ringinform* 19: 25-27.
- Pettersson, Th. 1997. CES – Sverige 1997. *Ringinform* 20: 12-19.
- Pettersson, Th. 1998. CES – Sverige 1998. *Ringinform* 21: 14-21.
- Pettersson, Th. 1999. CES – Sverige 1999. *Ringinform* 22: 31-37.
- Pettersson, Th. 1999. CES – Sverige 1998. I: SOF. *Fågelåret 1998*. Stockholm.

- Pettersson, Th. 2000. CES – Sverige 2000. *Ringinform 23*: 18-26.
- Pettersson, Th. 2000. CES – Sverige 1999. I: SOF. *Fågelåret 1999*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2001. CES – Sverige 2000. I: SOF. *Fågelåret 2000*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2002. CES – Sverige 2001. I: SOF. *Fågelåret 2001*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2003. CES – Sverige 2002. *Ringinform 26*: 1-5.
- Pettersson, Th. 2003. CES – Sverige 2002. I: SOF. *Fågelåret 2002*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2003. CES – Sverige 2003. *Ringinform 26*: 28-35.
- Pettersson, Th. 2004. CES – Sverige 2003. I: SOF. *Fågelåret 2003*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2004. CES – Sverige 2004. *Ringinform 27*: 22-30.
- Pettersson, Th. 2005. CES – Sverige 2004. I: SOF. *Fågelåret 2004*. Stockholm.
- Pettersson, Th. 2005. CES – Sverige 2005. *Ringinform 28*: 11-20.
- Thomas Pettersson (450)
Härnevigatan 3 A
SE-723 41 Västerås
Tel. +46 21 138176
E-post: thomas.pettersson@bredband.net

Tabell 1. Deltagande fångstplatser i CES - Sverige 2006, grupperade efter huvudbiotop och ordnade från norr till söder. Nyttillkomna (eller modifierade) platser 2006 markeras med en asterisk. Platsnumren är uppbyggda med landskapskod, se t.ex. en årsbok från RC, plus ett löpnummer.

Nr	Plats	Ansvarig märkare	Antal nät	Antal fångade		Andel IK %
				arter	individer	
Lövskog						
VR02	Barfän	Björn Ehrenroth	10	27	225	61
VS12	Malmön 2	Patrik Rhönnsstad	16	37	640	50
VS11	Kvarntorpet	Niclas Lignell	11	30	228	52
BO01	Stenungsund	Thomas Liebig	8	15	68	54
SM17	Törnåkra strandskog	Per-Sture Ljungdahl	9	23	389	68
Buskmark						
LP02	Luspebryggan	Håkan Tyrén	10	21	264	59
DR04*	Potatisholmen	Sten Hallin	7	16	54	44
DR03	Kyrkbytjärn 2	Gittan Matsson	11	29	160	41
VS10	Gångholmen	Thomas Pettersson	9	28	225	48
SÖ05	Älgviken 3	Thord Fransson	11	28	369	70
VG02	Rydal	Henry Aas	15	29	343	50
SM08	Hultsgärde	Mats Aldérus	11	26	287	68
SM16	Dalskog	Lars Johan Johansson	11	22	257	56
ÖL06	Karlevi mo	Per Ålind	12	28	285	52
SK03*	Hovdala 2	Håkan Winqvist	7	24	215	57
SK01	Örby ängar	Mikael Jönsson	6	21	133	50
Bladvass						
UP01	Vendelsjön	Anders Arnell	10	40	504	52
UP02	Aspvik	Tommy Eriksson	13	29	378	62
SÖ06	Nässjön	Gunnar Sjöö	8	17	119	24
ÖG02	Gårdsjön	Karl-Martin Axelsson	8	16	282	60
ÖG03	Stångåmynningen	Claes Svedlindh	9	20	359	61
SM15*	Sjöbodviken	Urban Rundström	9	8	78	55
ÖL07*	Karleviviken 3	Lennart Carlsson	7	28	369	62
BL02	Sölvesborgsviken 2	Jonas Engzell	4	11	91	77
Summa			230	69	6 322	59

Tabell 2. Förändring av den totala fångsten av adulta fåglar vid CES-platser mellan 2005 och 2006. n = antal jämförda platser för respektive art. Endast de vanligaste arterna redovisas. Förändringarna har testats statistiskt; Wilcoxon's Test for Matched Pairs, tvåsidig. Statistiskt signifikanta resultat markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,002$). Asterisk inom parentes anger nästan ($P < 0,10$) signifikanta resultat.

Art	n	Antal ad.		Förändring (%)
		2005	2006	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	6	14	14	0
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	10	17	15	-12
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	9	21	15	-29
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	12	32	26	-19
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	16	68	67	-1
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	10	46	81	+76 *
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	8	9	6	-33
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	6	14	11	-21
Koltrast <i>Turdus merula</i>	17	66	72	+9
Björktrast <i>T. pilaris</i>	7	4	9	+125
Taltrast <i>T. philomelos</i>	14	44	31	-30
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	12	27	26	-4
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	11	126	157	+25
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	7	8	6	-25
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	15	389	286	-26
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	613	12	-8	
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	13	27	29	+7
Törnsångare <i>S. communis</i>	14	40	52	+30
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	18	134	133	-1
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	14	132	134	+2
Gransångare <i>Phylloscopus collybita spp.</i>	8	18	6	-67
Lövsångare <i>Ph. trochilus spp.</i>	20	345	381	+10
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	10	23	18	-22
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	14	53	49	-8
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	7	3	13	+333 *
Entita <i>Parus palustris</i>	12	21	15	-29
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	19	83	86	+4
Talgoxe <i>P. major</i>	17	103	104	+1
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	12	21	15	-29
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	7	8	4	-50
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	17	151	91	-40 *
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	16	51	65	+27
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	14	41	43	+5
Sävsparr <i>E. schoeniclus</i>	19	232	212	-9

Tabell 3. Förändring av kvoten årsungar (1K) vid CES-platser mellan 2005 och 2006. Förändringarna har testats statistiskt: χ^2 -test; antal frihetsgrader = 1; Yates' korrektion. Statistiskt säkerställda förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$).

Art	2005		2006		Kvot	Förändring (%)
	Ad.	1K	Ad.	1K		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	14	4	14	8	2,00	+100
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	17	6	15	13	2,46	+146
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	21	42	15	27	0,90	-10
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	32	37	26	38	1,26	+26
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	68	262	67	360	1,39	+39
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	46	26	81	32	0,70	-30
Rödöstjört <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	9	2	6	13	9,75	+875 **
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	14	11	11	9	1,04	+4
Koltrast <i>Turdus merula</i>	66	51	72	76	1,37	+37
Björktrast <i>T. pilaris</i>	4	3	9	3	0,44	-56
Taltrast <i>T. philomelos</i>	44	26	31	23	1,26	+26
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	27	9	26	10	1,15	+15
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	126	145	157	222	1,23	+23
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	8	16	6	18	1,50	+50
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	389	366	286	345	1,28	+28 *
Härsångare <i>Hippolais icterina</i>	13	1	12	1	1,08	+8
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	27	14	29	38	2,53	+153 *
Törnsångare <i>S. communis</i>	40	37	52	64	1,33	+33
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	134	62	133	114	1,85	+85 **
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	132	102	134	211	2,04	+104 **
Gransångare <i>Phylloscopus collybita spp.</i>	18	21	6	6	0,86	-14
Lövsångare <i>Ph. trochilus spp.</i>	345	319	381	558	1,58	+58 **
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	23	4	18	4	1,28	+28
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	53	15	49	26	1,87	+87
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	3	3	13	16	1,23	+23
Entita <i>Parus palustris</i>	21	31	15	43	1,94	+94
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	83	158	86	261	1,59	+59 *
Talgoxe <i>P. major</i>	103	174	104	239	1,36	+36
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	21	13	15	16	1,72	+72
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	8	10	4	1	0,20	-80
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	151	23	91	12	0,87	-13
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	51	25	65	17	0,53	-47
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	41	25	43	29	1,11	+11
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	232	114	212	163	1,56	+56 **

Tabell 4. Andel återfångade av individer fångade som adult (2K+) vid CES-platser året före. Endast arter med någon återfångst 2005 eller 2006 redovisas. Materialet har uppdelats på stannfåglar, kortdistansflyttare resp. tropikflyttare. Statistiskt signifikanta förändringar ($P < 0,05$) har markerats med en asterisk.

Art	Antal fångade ad.		Andel återfångade (%)	
	2004	2005	2005	2006
<i>Övervintrar i Sverige</i>				
Mindre hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	2	3	0	33
Entita <i>Parus palustris</i>	11	21	27	5
Tallita <i>P. montanus</i>	2	4	50	25
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	71	83	9	12
Talgoxe <i>P. major</i>	77	103	12	11
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	5	21	0	5
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	69	51	1	2
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	42	41	7	15
<i>Övervintrar i Västpalearkt</i>				
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	18	17	6	0
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	13	21	8	0
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	16	32	6	6
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	55	68	0	2
Koltrast <i>Turdus merula</i>	51	66	8	18
Taltrast <i>T. philomelos</i>	20	44	10	9
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	21	27	5	4
Gransångare <i>Phylloscopus collybita spp.</i>	14	18	7	6
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	97	151	3	5
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	186	232	13	10
<i>Övervintrar i tropiska Afrika</i>				
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	4	14	0	14
Gulärta <i>Motacilla flava spp.</i>	14	10	0	20
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	29	46	10	13
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	35	14	3	7
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	148	126	5	9
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	22	8	5	0
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	279	389	7	6
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	16	27	13	4
Törnsångare <i>S. communis</i>	87	40	9	10
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	91	134	10	10
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	62	132	2	7
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus spp.</i>	222	345	5	* 11
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	8	23	13	0
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	31	53	3	8

Tabell 5. Fågelarter som har analyserats statistiskt med avseende på förändring av populationsstorleken under projektperioden 1997-2006; för törnskata dock perioden 1999-2006. Som grund för analysen ligger antalet fångade adulta fåglar. Arter med statistiskt signifikanta trender ($P < 0,02$; $n=10$; Spearman rangkorrelation, tvåsidig) är markerade med **fet stil**. Med stannfåglar avses arter där de adulta fåglarna är trogna sitt revir i stort sett året om; med kortflyttare avses dels arter som flyttar oregelbundet i tid och rum, dels arter som i allmänhet lämnar sitt häckningsrevir, men som övervintrar inom Västpalearktis; med tropikflyttare avses sådana som övervintrar i tropiska Afrika, söder om Sahara, alternativt södra Asien (rosenfink).

	Ökar	Ingen trend	Minskar
Stannfåglar		Talgoxe Nötväcka Pilfink	Entita Talltita Blåmes Trädkrypare Nötskrika Gulspurv
Kortflyttare	Taltrast Stjärtmes	Sädesärta Gärdsmyg Rödhake Koltrast Gransångare Grönfink	Järnsparv Björktrast Rödvingetrast Stare Bofink Grönsiska Sävspurv
Tropikflyttare		Rödstjärt Buskskvätta Årtsångare Törnsångare Svarthätta Grå flugsnappare Svartvit flugsnappare Rosenfink	Trädpiplärka Näktergal Sävsångare Kärrsångare Rörsångare Härmsångare Trädgårdssångare Lövsångare Törnskata

Svenska åldersrekord, del 2

Många ringmärkare har frågat efter en ny lista över de äldsta fåglarna i svensk ringmärkning. Det är nu 24 år sedan en lista över de tre äldsta av varje art publicerades i RINGINFORM (nr 2 1982) och det är nu hög tid att publicera en uppdaterad lista. Listan med icke tättingar (111 arter) publicerades i majnumret och här följer del 2 med 74 tättingarter. Åldergränsen är som vanligt satt till 5 år. Fynd fram till första november 2006 har tagits med.

Europeiska åldersrekord:

http://www.euring.org/data_and_codes/longevity.htm

1. Kön och ålder vid märkning.
2. Första siffra anger tid i år och månader mellan ringmärkning och fynd.
3. Andra siffran visar minsta uppnådda åldern med hänsyn till ålder vid ringmärkning.
4. Fyndkod.
5. Ringmärkare/Rapportör= namngiven om han/hon är ringmärkare.
6. Kommentarer.

	1	2	3	4	5	6	
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>							
	3096219	00	8-04	8-05	2010	B. Wiklund	"Troligen en kornsparv, låg död på vägen".
Backsvala <i>Riparia riparia</i>							
	3096219	00	8-04	8-05	2010	B. Wiklund	
	AR45926	M2K	+ 9-01	9-07	2400	LUVRE	Bildödad nyligen"
	1631191	F2K+	7-00	8-00	8200	C. Persson/ C. Persson	
	1540712	M2K+	7-00	8-00	8200		Bildödad nyligen"
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>							
	1455799	1K	8-00	8-00	8200	P. Wiking/B. Ljungberg	"M2K+"
	1276252	00	6-11	7-00	2610	S. Lind	"Katt"
SVR	ZAN7894	006-08	6-09	1010		Lennart Hansson	"Found on swallow"
Hussvala <i>Delichon urbica</i>							
	1519863	F2K+	14-00	15-00	8200	Ottenby fstn/B. Engström	
SVR	ZO5690	2K+	6-00	7-00	8200	Ottenby fstn/Ottenby fstn	
	1588649	2K+	6-00	7-00	8200	Hammarö fstn /Hammarö fstn	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>							
	2452196	2K+	7-03	7-10	2100	Torhamns fstn	
	2351368	1K+	5-01	5-02	2100	Falsterbo fstn	
Ängspiplärka <i>Anthus pratensis</i>							
	BA84406	1K	5-00	5-01	8200	Nidingens fstn	
Skärpiplärka <i>Anthus petrosus</i>							
	AK74816	00	10-11	10-11	8290	Nidingens fstn/Nidingens fstn	
	AS77028	00	10-00	10-00	8200	T. Larsson/L. Wahlén	
	1977863	M2K+	9-00	9-08	8280	Nidingens fstn/U. Unger	
Gulärta <i>Motacilla flava</i>							
	2407355	1K+	8-08	8-09	2431	Getteröns fstn	"Troligen flugit mot ledning"
	2862831	1K	7-00	7-01	8200	C. Persson/C. Persson	
	AC22352	1K	6-01	6-02	8200	" "	
Forsärla <i>Motacilla cinerea</i>							
	2298794	M2K+	6-01	7-01	8200	L. Blomquist	"Häckande hane 3 år i rad"
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>							
	2429165	1K	6-11	7-01	1010	L. Blomquist	"Linerle fundet död"
	AB77744	F20	6-01	7-01	8200	C. Persson/C. Persson	
	2782805	M2K	6-01	7-00	8200	Nidingens fstn/U. Unger	
Sidensvans <i>Bombycilla garrulus</i>							
	3292355	M2K+	5-03	6-05	1441	Eggegrunds fstn	"Sidensvans och sparvhök funna döda nedanför inglasat uterum"
	4052631	M1K	5-01	5-04	0010	C. Persson	"Bombycilla garrulus"
Strömstare <i>Cinclus cinclus</i>							
	4132239	M2K	9-09	10-05	8200	S. Wester/S. Wester	
	4329567	00	8-04	8-04	8200	J. Vuorinen/ H. Haveri	"F 2K+ kontr 7 år"
	4132317	M1K	8-02	8-08	8200	S. Wester/S. Wester	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>							
	2150089	2K+	7-03	8-05	2610	N. Lundmark	
	1EG84937	1K	6-08	6-10	8200	L. Blomquist/L. Blomquist	
	AK35612	2K	5-10	6-09	1010	Falsterbo fstn	"P.modularis f. död"
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>							
	1741397	2K+	9-09	11-08	7200	Torhamns fstn	"E.rubecula, capturé a filet est vivant".
	1089651	2K+	6-02	6-11	3010	M. Carlsson/R. Börjesson	"Förruttnad"
	1403544	1K+	5-07	5-09	2010	Torhamns fstn	"Rödhake återfunnen död"

	1	2	3	4	5	6
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>						
	2KB20644	1K	7-11	8-00	8200	Kvismare fstn "F 2K+"
	2747379	3K+	6-01	7-10	8200	Sundreggruppen "Häckande M"
	2968677	2K	5-11	6-11	2440	Tåkerns fstn
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>						
	2625610	1K+	8-08	8-09	2440	B. Douhan
	2771705	M2K	5-00	5-10	2440	T. Wenninger
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>						
	BM86810	00	6-01	6-01	8200	K. Gustavsson/C. Josefsson "Häckande M"
	BE98720	00	5-01	5-01	8200	K. Gustavsson/C. Josefsson "M i reviret"
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>						
	1EE42448	00	11-01	11-01	8280	T. Pärt/D. Arlt "M 2K+ avläst i tub"
SVG	A849	00	7-02	7-02	2100	E. Jönsson Skjuten på Paxos, Grekl.
SVG	A99822	M2K+	5-00	6-00	8200	W. Jenning/W. Jenning
Koltrast <i>Turdus merula</i>						
	4250990	00	15-01	15-01	2500	V. Olsson "Skadad, till
	<i>djursjukhuset"</i>					
	4211807	M1K	14-06	14-09	1010	L. Blomquist
	4282779	M2K	11-11	12-10	1631	Nidingens fstn
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>						
	5023110	1K+	11-01	11-03	2200	L.T. Jansson
SVR	Y47037	00	7-05	7-05	2190	E. Sjöqvist Dödad, sannolikt skjuten.
	5037800	00	6-05	6-05	2100	L.T. Jansson
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>						
	4286741	2K+	12-06	13-03	2190	P.S. Ljungdahl
	4311430	1K	11-06	11-08	2200	B. Douhan "Shot in Cadiz, Spain"
	4232112	1K	11-01	11-04	2011	B. Granberg
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>						
	4039201	00	9-06	9-06	0010	A. Beermann "Foi apanhada une ave com a anilha"
SVO	536276	00	6-07	6-07	2100	R. Nordin
	4113015	00	5-11	5-11	2440	LUVRE
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>						
	5088261	1K	7-06	7-10	1631	Torhamns fstn "Troligen tagen av mård"
	4143526	00	5-04	5-05	2100	B. Wiklund "Cazada en Huesca Spain"
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>						
	BE85281	10	8-01	8-02	8200	Nedre Helgeåns fstn "Contr.ad. in Hungary"
	AL67311	2K+	7-00	8-00	8200	Landsjöns fstn / Tåkerns fstn
	AT48090	10	7-00	7-01	8200	H. Ellegren/K. Wallin
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>						
	AX18318	2K+	8-00	8-01	8200	B. Petersson/B. Petersson "Häck. hane"
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>						
	AL01647	10	12-00	12-01	8200	C. Persson/P. Olsson
	BG90044	M20	11-01	12-01	8200	Falsterbo fstn "Hane 2K+ kontr."
	1380800	M2K+	10-00	11-01	8200	C. Persson/C. Persson "Hane 2K+ kontr."
Trastsångare <i>Acrocephalus arundinaceus</i>						
	3149845	00	8-11	9-00	8200	Tåkerns fstn/Tåkerns fstn
	3246495	2K+	8-01	9-01	8200	Kvismare fstn/S. Bensch "Kontr hane flera år"
	3149851	00	7-01	7-02	2400	Tåkerns fstn "Freshly dead, victim of traffic"
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>						
	AN69185	F2K	6-10	7-10	8200	Falsterbo fstn/Falsterbo fstn
	AS50707	2K+	5-01	5-11	1441	Sundreggruppen

	1	2	3	4	5	6
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>						
2710578	M2K+	10-11	11-10	8200	Torhamns fstn/Torhamns fstn	"Kontr 3 år"
3289032	2K+	6-08	7-09	8200	Sundregruppen/I. Nordin	
3129417	F2K+	6-00	6-10	8200	Ottenby fstn/Ottenby fstn	
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>						
BM10119	2K+	6-01	7-01	8200	Landsorts fstn/M. Thorin	
1489573	M2K+	6-00	6-11	8200	C. Persson/C. Persson	
1869784	2K	5-04	6-03	2200	Utklippan	"I catch a small bird"
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>						
2216269	M2K+	5-00	6-01	8200	C. Persson/C. Persson	
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>						
2969293	2K+	6-11	7-11	8200	M. Thorin/M. Thorin	
2404444	1K	6-07	6-08	2010	C. Persson	"Liten fågel av spurve- familjen flög in på bron døde efter kort tid sikkert av utmattelse om bord på tanker".
2226216	1K+	6-01	6-02	2100	Ottenby fstn	"Sylvia borin abbat."
Svarthätta <i>Sylvia articapilla</i>						
2506760	M1K	7-11	8-01	1401	C. Persson	"Död, trol. trafikoffer"
1EB30893	F1K	5-11	6-01	2610	B. Douhan	"Tagen av katt"
SVO 151536	M2K+	5-01	6-00	2610	Ottenby fstn	
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>						
SVR ZAV2823	00	6-11	6-11	2010	R. Sydbom	"Hane, skinnlagd"
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>						
1200600	2K+	7-00	7-11	1010	Torhamns fstn	"Oiseau trouvé mort en Maroc"
AP32358	M2K+	6-01	7-00	8280	A. Bylin/S. Jacobsson	"Färgringar avlästa"
1342073	2K+	6-00	7-00	8200	Sundre/P.G. Bentz	
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>						
K26520	1K+	7-08	7-09	4760	Ottenby fstn	"Utmattad, släppt" Märkt med Radolfzellring.
1087473	2K+	7-00	8-01	2100	N. Lundmark	"Shot in Lecce, Italy"
Halsbandsflugsnappare <i>Ficedula albicollis</i>						
A1234V	F2K+	8-00	10-00	8270	J. Träff/J. Träff	
A1021H	00	6-11	6-11	8270	" " "	Hona, häckande, 5 ägg"
1818098	M2K+	6-01	8-01	8270	" " "	
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>						
AA86458	00	8-00	8-00	8270	Landsjöns fstn	"F2K+"
AA86965	00	7-01	7-01	8270	Landsjöns fstn	"F2K+"
AJ85082	00	7-00	7-00	8200	L. Svensson/L. Svensson	
Skägges <i>Panurus biarmicus</i>						
1EA19848	F1K+	5-10	6-02	8200	Tåkerns fstn/Tåkerns fstn	
2968537	F1K+	5-00	5-03	8200	" "	
2968556	F1K+	5-00	5-03	8200	" "	
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>						
AJ01140	1K	5-10	5-11	8200	L. Hansson	
Entita <i>Parus palustris</i>						
AC18265	2K+	11-05	12-00	1640	A. Bylin/C. Kullberg	Rester någon månad gamla, hittade i hamstringshål för sparvuggla. Hamstrings hålet tomt 920406, så entitan har dött någon gång mellan 920406 och 920928, sannolikt någon gång under augusti eller september.
2397885	2K+	10-09	11-03	8200	U. Widemo/U. Widemo	
2397640	1K+	9-01	9-03	8200	" " " "	
Talltita <i>Parus montanus</i>						
1EE39342	10	9-01	9-03	8200	Haparanda Sandsk. fstn/I. Sandahl	
1EE61714	00	7-00	7-00	8270	L. Andersson/L. Andersson	"M 3K+ häckande"
2164113	2K+	6-11	8-03	1340	K. Olofsson	

	1	2	3	4	5	6	
Lappmes <i>Parus cinctus</i>							
	2KH54167	F2K+	5-02	5-11	8270	R. Gustafsson/I. Sandahl	"Hona med ungar i bo"
	2916938	00	5-00	5-00	8270	K. Patomella/H. Haveri	
Tofsmes <i>Parus cristatus</i>							
	2740440	2K+	6-10	7-05	8200	L. Möllersten/L. Möllersten	
	2652474	1K+	6-00	6-03	8200	E. Schönbeck/E. Schönbeck	
	2494498	F2K+	5-10	7-02	8200	U. Unger/U. Unger	
Svartmes <i>Parus ater</i>							
	1873134	1K	6-01	6-03	8200	U. Widemo/U. Widemo	
	AC25069	00	5-11	5-11	8270	K.G. Källebrink/K.G. Källebrink	"Hona i holk"
	1877674	2K+	5-06	6-05	8200	K.E. Jansson/K.E. Jansson	
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>							
	AJ27549	1K	8-02	8-06	8200	L. Blomquist/L. Blomquist	"3K+, ring utbytt"
	AL72291	1K	7-04	7-07	8200	" "	
	AE78132	1K	6-11	7-01	8200	C. Persson/C. Persson	
Talgoxe <i>Parus major</i>							
	2762626	M1K	9-02	9-05	8200	L. Johansson/L. Johansson	
	2698627	M3K+	9-00	10-06	8200	L. Blomquist/L. Blomquist	"M3K+, ring utbytt"
	2KA78747	00	8-11	8-11	3460	N.Å. Andersson	"Abisko"
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>							
	3191633	00	8-05	8-05	1010	S. Svensson	"Död minst en vecka"
	2KH14198	F2K+	8-03	9-03	8200	I. Nordin/I. Nordin	
	2KE86027	M3K+	7-00	8-11	1640	S. Fredriksson/J. Bergqvist	"Ring i spyboll i sparvhöksbo"
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>							
	AC43445	00	7-00	7-00	8200	P. Öhrström/P. Öhrström	"Kontr. 7 år som häckand hane"
	AL73517	M2K+	5-04	6-05	8200	J. Vuorinen/Täkerns fstn	
	AX83334	1K	5-11	5-11	8290	Kvismare fstn/J. Vuorinen	"Häckfågel"
Törnskata <i>Lanius collurio</i>							
	3203463	1K	6-00	6-01	2100	M. Dahlgren	"Shot in Greece"
	3266407	F2K+	5-11	6-10	8200	Eggegrund	"Contr. by Finnish ringer"
	4011935	1K	5-01	5-02	2100	E. Borgström	"Shot in Chios, Greece"
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>							
	SVGC37195	00	16-11	17-00	2431	O. Skogelund	"Trol. flugit mot ledning"
	6065292	1K	13-04	13-07	2010	Falsterbo fstn	"F. död sedan 4-6 timmar"
	6045726	2K+	11-09	12-04	8200	Landsjöns fstn/Landsjöns fstn	
Lavskrika <i>Perisoreus infaustus</i>							
	5096665	2K+	12-01	12-10	8200	F. Lindgren/F. Lindgren	
	5045805	1K+	11-02	11-05	8200	" "	
	5045831	1K+	11-01	11-05	8200	" "	
Skata <i>Pica pica</i>							
	6089080	1K	15-00	15-02	2010	I. Nordin/I. Nordin	
	6083634	1K	13-11	14-02	3010	I. Nordin	"Torrt skelett med handpennor".
	6065171	00	13-07	13-08	2100	Falsterbo fstn	
Nötkråka <i>Nucifraga caryocatactes</i>							
	5096906	1K+	15-09	16-02	8200	M. Forslund/M. Forslund	"Ny ring"
SVR	X6168	00	14-04	14-05	2010	P.O. Swanberg	"F. död, trol. slagen av hög".
	5096925	10	13-00	13-04	8200	M. Forslund/M. Forslund	"Ny ring".
Kaja <i>Corvus monedula</i>							
	6066625	10	19-06	19-07	2500	L. Blomquist/J.Å. Hillarp	"Funnen vingskadad"
	6095854	10	18-07	18-08	2010	L. Blomquist	
	6109564	10	18-05	18-06	2400	L. Blomquist	"Nyligen död, trafik"

	1	2	3	4	5	6
Råka <i>Corvus frugilegus</i>						
	8050676	2K+	14-00	15-00	2400	L. Hansson
	8050657	2K+	12-06	14-00	8200	L. Hansson/K. Bengtsson
	8053334	00	11-03	11-04	2010	L. Gustavsson
Kråka <i>Corvus cornix</i>						
SVR	TA5024	00	19-00	19-00	1010	W. Hülphers
SVR	U29602	2K+	14-09	15-09	2100	E. Göthe
	8004973	1K+	13-04	13-08	2100	Getteröns fstn
Korp <i>Corvus corax</i>						
	9123139	00	18-11	18-11	3010	P. Strandvik
	9128286	00	15-08	15-09	2500	T. Järås
	9110566	00	15-04	15-05	2100	L. Arvidsson
	<i>fasanuppfödning"</i>					<i>"Starkt förruttnad"</i>
						<i>"Kunde ej flyga, avlivad"</i>
						<i>"Skjuten vid"</i>
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>						
	5056534	00	14-05	14-06	2200	Hartsö Enskär fstn
	<i>birdcatcher in Belgium"</i>					<i>"S.vulgaris killed by"</i>
	4300250	00	10-04	10-04	1010	Torhamns fstn
	4308429	00	9-11	9-11	2481	Falsterbo fstn
						<i>"Fyrdödad?"</i>
						<i>"Trol. dödad av golfboll"</i>
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>						
	2159197	M2K+	12-06	14-00		Ottenby fstn
	3230269	M2K+	9-11	11-02	8200	L. Blomquist/L. Blomquist
	3008207	M2K+	9-01	9-11	1010	Getteröns fstn
						<i>"Funnen död"</i>
						<i>"Funnen död på balkong".</i>
Pilfink <i>Passer montanus</i>						
	2602013	2K+	7-04	8-05	2010	S. Hallin
	2KH41819	M1K+	6-01	6-05	8280	G. Bergengren
	2754715	1K	5-09	6-00	8200	C. Persson/L. Nilsson
						<i>"Funnen död nyligen"</i>
						<i>"W=74, säker hane"</i>
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>						
	2301239	M2K+	10-03	11-03	8200	G. Dahlgren
	2747313	M2K	9-01	10-00	8200	Sundreggruppen
	2347496	M2K	8-08	9-00	8200	U. Widemo/U. Widemo
						<i>"F.coelebs 1K+F contr."</i>
						<i>"Kontr 82-90"</i>
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>						
	2197911	M2K+	14-02	14-07	8200	Torhamns fstn
	2KA54019	M2K+	6-01	6-08	8200	Getteröns fstn
	2247854	F2K+	5-02	6-02	8200	LUVRE
	<i>hona"</i>					<i>"Kontr. i östra Tyskland"</i>
						<i>"Kontr. i Finland"</i>
						<i>"Kontr på Orkney som"</i>
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>						
	2732672	M2K	8-05	9-05	8200	L. Risberg/L. Risberg
	2516115	F2K	8-01	9-00	8200	U. Widemo/U. Widemo
	2385562	M2K	7-07	8-04	8200	" "
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>						
	1873616	M1K	7-06	7-08	6210	U. Widemo
	AC78463	F1K	5-09	6-00	2440	C. Persson
	BC19972	M1K	5-08	5-10	1010	B. Douhan
						<i>"Flugit påfönster i Norge"</i>
						<i>"Död i Österrike"</i>
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>						
	SVO230919	F2K+	6-00	6-11	1010	Sten Svensson
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>						
SVR	YL2605	2K+	5-11	6-11	2100	J. Höjer
						<i>"Shot in Archangelsk"</i>
Större korsnäbb <i>Loxia pytyopsittacus</i>						
SVR	YM3015	F2K+	5-00	6-00	8200	J. Höjer
						<i>"Ny ring"</i>
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>						
	2KB38178	F2K+	7-11	9-00	8200	U. Widemo
	2417379	F2K+	7-00	8-00	8200	Landsjöns fstn/Landsjöns fstn
	2KA19227	M3K+	4 6-1	1 8-11	8280	Zool.Inst.Gbg/K. Ström
	<i>ringmärkare utan fångst"</i>					<i>"Kontr. i Finland"</i>
						<i>"Nummer avläst av"</i>

	1	2	3	4	5	6
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>						
3160625	M2K+	11-01	12-07	1010	J. Reking	"Domherre hane funnen död"
2163987	M1K+	7-03	7-05	8200	Torhamns fstn	"Contr. in Hungary"
2612809	F1K	6-06	6-09	1010	Ottenby fstn	"Domherrehona funnen"
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>						
4053691	F2K+	9-04	10-00	1641	S ten Svensson	"Funnen i spyboll av kattuggla i Frankrike, mellan februari och augusti"
4223192	F2K+	9-01	9-07	2610	L. Möllersten	"Tagen av katt"
4160453	M2K+	8-01	8-07	2611	L. Möllersten	"Trol. tagen av katt"
Snösparv <i>Plectrophenax nivalis</i>						
3251249	M2K+	7-00	8-00	8200	U. Molau	"Kontr. Latnjajaure 1000 m ö h."
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>						
2768970	F2K+	10-00	10-08	8200	Z.A. Lindén	"Kontr. tre olika år"
2584870	2K	8-11	9-05	8200	Hammarö fstn/Hammarö fstn	
2KG06698	M1K	8-01	8-05	2610	Landsjöns fstn/H. Areslätt	
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>						
2360332	M2K+	8-01	9-01	8200	Kvismare fstn/Kvismare fstn	
2514026	1K	7-00	7-02	8200	E. Schönbeck/E. Schönbeck	
2771911	M1K	7-00	7-02	8200	T. Wenninger/T. Wenninger	

Könsbestämning av tranungar

Sedan 1999 har Tranemo trangrupp i samband med ringmärkning av tranor också tagit dun för att kunna göra en säker könsbestämning av varje individ.

Könsbestämningen har ombesörjts av Staffan Bensch, Zoologiska avdelningen, Ekologiska institutionen, vid Lunds universitet. Bestämningen görs med molekylärbiolegisk teknik (PCR) och utnyttjar att fågelhanar har två Z-kromosomer medan fågelhonor har en Z och en W-kromosom. Vid ringmärkningstillfället tas några biometriska mått samt ett dun. Fjädern, som innehåller blod i skaftet, förvaras sen torrt tills det analyseras, vilket kan ha skett mer än ett år efter ringmärkningen. Alla de 95 prov som sänts för analys har också gått att analysera.

I Finland har A. Miikkulainen använt tranungens vikt och vinglängd för att konstatera kön. Könsbestämning har gjorts i efterhand med ledning av den vuxna tranans beteende. Miikkulainens data tyder på att ovanstående mått skulle räcka för säker könsbestämning. Jag har behandlat det egna materialet på samma sätt som Miikkulainen och funnit att det tyvärr inte är en helt säker metod för tranor från södra Västergötland.. Vissa individer har inte den för könet typiska viktökningen i förhållande till vingens längd.

Eftersom det görs många kontroller av varje individ, då färgringarna kan avläsas i fält, blir det också förhoppningsvis möjligt att få fram uppgifter om skillnader mellan könen ur många aspekter. Vi undersöker bl a om teckningen på hals och huvud kan användas för att bestämma kön på vuxna tranor, samt om hanar och honor etablerar revir på olika avstånd från födelseplatsen. I detta sammanhang vill jag uppmantra till att kontrollera om tranor, speciellt i häckningsområdet, är ringmärkta, samt att rapportera observationen. Rapporter tas emot av svenska tranarbetsgruppens koordinator för ringmärkning Simone Röper (simone.roeper@gmx.de).

Sigvard Lundgren (sigvard.lundgren@telia.com)

Tony Tree är en välkänd ornitolog och fågel-forskare som verkat i södra Afrika under flera årtionden. Han har under tidernas lopp rapporterat mängder av återfynd av tärnor till Ringmärkningscentralen. Här presenterar han senaste nytt om tärnornas reaktion på nya och skiftande förhållanden och hur fantastiskt snabbt anpassningar kan ske.

FISKTÄRNOR I NAMIBIA

Tony Tree

(Översatt av Roland Staav)

Under februari-mars 1998 tillbringade jag och min fru 2,5 månader i Namibia för att uppskatta antalet tärnor längs detta kustavsnitt. Vi samarbetade med naturvårdsdepartementet för att inventera Sandwich Harbour (genomförs två gånger om året) och blev kvar för att räkna det enorma antalet tärnor. Efter två dagar (den tid det tar för att täcka området) kom vi upp i 180 000 tärnor (flertalet fisktärnor och svarttärnor) men ingen trodde mig när jag angav den siffran. Därför begav sig två grupper ut på tredje dagen enbart för att räkna tärnor och de kom upp i antalet 176 000. Det var en fullständig överraskning för dem, eftersom så stora antal aldrig noterats tidigare. Senare fick jag reda på att 1997/98 var ett mycket utpräglat El Nino-år!

Min vän Mark Boorman, som bor i Swakopmund, hade en tid märkt vadare i Mile 4 Saltworks, men inte tänkt på att kunna fånga tärnor. Vi fångade en hel del vadare, men fick bara tag i ett fåtal tärnor eftersom vi inte kunde hitta deras rastplats. Jag planerade därför att genomföra en internationell tärnexpedition under februari/april 1999. Antalet tärnor var mycket lägre längs hela kusten, men under tiden hade Mark hittat tärnornas rastplats och vi kunde med nät fånga omkring 1300 tärnor. Mark lärde känna tärnornas vanor och har sedan dess fångat flera tusen fåglar på platsen. Räkningar av Mark och andra har visat att enormt stora mängder tärnor övervintrar längs kusten i centrala Namibia och totalsiffran landar förmodligen på drygt 300 000 fåglar.

För att ta reda på varför antalet tärnor har ökat så dramatiskt planerade Mark och jag förra året att genomföra en inventering under sju veckor från mitten av oktober till början av december. Vi gjorde en mängd räkningar vid Mile 4 Saltworks och Walvis Bay och hittade flockar på upp till 100 000 vid saltanläggningen (ibland under dagen och ibland under natten, grova uppskattningar i mörker) och ännu fler i Walvis Bay. Under dagen är det omöjligt att räkna de tätt sittande tärnorna, i

stället mäter man dem! Vi mätte upp enmeterslängder längs dammbankarna och räknade tärnor per meter för att sedan mäta flockens längd med bilens trippmätare. En av arbetsledarna blev intresserad av vårt arbete och berättade för oss att antalet tärnor tidvis var BETYDLIGT högre än vad vi fick fram och maximalt kan flocken innehålla omkring 500 000 fåglar! Under 2005 fångade vi nästan 1800 tärnor, flertalet fisktärnor, men rastplatsen var otillgänglig och vi fick kämpa för att få tag i ett hyggligt antal eftersom näten måste sättas en bit bort. Med hjälp av bandspelare kunde vi dock locka till oss en del tärnor till nätgatan. Vi har aldrig hittat övernattningsplatsen i Walvis Bay eller Sandwich Harbour vilket kan bero på att tärnorna tillbringar natten ute till havs. Under varmvatteninflöde längs kusten försvinner svarttärnorna nästan fullständigt och antas helt övergå till ett pelagiskt liv.

Räkningar under 1970-talet gav aldrig mer än 30-40 000 tärnor längs hela centrala kustavsnittet så frågan vi ställer oss är vad som orsakade det stora antalet 1998? Den födoinsamling vi gjorde nattetid under 1999 gav enbart uppstötta rester av räkor och även 2005 dominerades födan av räkor plus några få ansjovisar. Det skulle dock visa sig att El Nino-effekten 1997-98 inte bara hade förändrat förhållandena utan också lett till överfiske av chilesardin (*Sardinops sagax*) och djuphavskummel (*Merluccius paradoxus*) bestånden. Sardinerna lever på plankton och kustremsan är känd för sin rikedom på hoppkräftor, krill (lysräkor) och andra räkor. Även om de inte äter vuxna lysräkor äter sardinerna säkert larvstadierna. Min uppfattning är att utfiskningen av denna stora planktonpredator medför att allt fler larver överlever och uppnår vuxen ålder. De uppträder då i enormt antal och utgör en idealisk födokälla för tärnorna. Lysräkorna simmar upp mot vattenytan nattetid och vi fann att antalet tärnor på rastplatsen varierade enormt mellan olika dagar och nätter. År 2005 rapporterade fiskare att tärnorna vissa nätter intensivt fiskade lysräkor, men eftersom tärnorna bara uppsökte rastplatsen under dagtid kunde vi inte få tag i några födoprov. Under 1999 fiskade mängder av tärnor nära stranden i början av vårt besök och då uppsökte fåglarna rastplatserna nattetid och vi kunde få tag i räkprover.

Detta överflöd av föda har förändrat flyttningstrategin hos de fisktärnor och svarttärnor som flyttar till södra Afrikas västkust. Fisktärnorna övervintrade tidigare längs hela Afrikas sydkust ända upp till södra Mozambique. Detta sker numera inte i någon större utsträckning och vissa år når bara ett fåtal min märkningsplats i östra Kapprovinsen, Sydafrika.

Svarttärnan betraktades tidigare som en sällsynt fågel i Namibia och den upptäcktes först under 1960-talet. I februari 1972 kunde jag räkna till 800 svarttärnor i Walvis Bay, en för sin tid imponerande siffra. Under 1998 uppskattade jag antalet till mellan 30 000 och 35 000 och vid senare räkningar har antalet uppskattats till 60 000. En helt ny situation har uppstått men eftersom tärnorna inte flyger mycket längre söderut än Sandwich Harbour så kommer de antingen från nordligare områden eller så har den rika födotillgången ökat överlevnaden så att antalet individer har ökat (liksom fallet är med de vitvingade tärnorna i Afrika). Svarttärnorna förefaller komma från östliga populationer och omfattar troligtvis inte västeuropeiska fåglar.

Peter Becker från Wilhelmshaven, Tyskland har upptäckt att upp till 30% av de unga fisktärnorna numera återvänder till hans studieområde jämfört med tidigare uppskattningar på omkring 20%. Kan detta bero på ökad överlevnad i vinterkvarteren? Östersjöbeståndet tycks ha ökat totalt sett och under den sydliga vintern 2006 (juli) inräknades otroliga 70 000 fisktärnor (mestadels ungfåglar, 2K) i Sandwich Harbour!! Under slutet av vintern flyttade mängder av denna åldersgrupp vidare till sydkusten, där det fanns betydligt fler än normalt för årstiden. I slutet av 2006 har vi kontrollerat fler svenska fåglar än normalt, både i Östra Kap och i Namibia. Jag ser fram emot att göra fler fångster under vintern.

Namibia är otroligt detta år och Mark har konstaterat att upp till 8 % av fisktärnorna bär europeiska ringar (de flesta från Finland och Sverige) vilket är betydligt högre än normalt, som är 3 %.

Inget år tycks vara det andra likt och vår pågående övervakning ger hela tiden nya oväntade resultat. Jag försöker hålla jämna steg med inkommande data och bilden förändras hela tiden. Jag leder en annan grupp som arbetar vid en rastplats nära Kapstaden och de "översvämmades" av finska fåglar föregående säsong.

Fisktärnan är verkligen en art som ger intressanta ringmärkningsresultat och kontroller vid märkplatser utefter flyttningens väg bl a i Belgien, Englands östra kust, Spanien och Västafrika kompletterar kunskapen om fisktärnans spektakulära flyttning och snabba anpassningar till en föränderlig värld.

30 juni 1996 - en bra märkdag för fisktärna som gav fina återfynd

Leif Sandgren

Alla har vi varit med om bra märkdagar och dåliga märkdagar. Bra märkdagar när man satt nät i vassdiket och småfågeln fanns överallt. Eller dåliga dagar när näten sitter i samma vassdike och man själv bara sitter där och väntar. Kaffe-rosen är tom och märkprotokollet är tomt det också.

Men dom bra dagarna! En så'n hade jag tillsammans med Patrik Rhönstad 30 juni 1996. Ja, nu gällde det inte fångst med nät utan en båttur på Hjälmarén. Vi skulle besöka några fisktärnekolonier. Vi hade lånat en liten motorbåt med utombordsmotor. Vädret var skapligt, inte mycket vind, stackmolnen började torna upp sig när vi startade från Lungers hamn på norra sidan av Storhjälmaren.

Vi satte kurs mot Lungersbådan tre km rakt söderut. Den här lilla holmen är känd sedan länge just för sina fisktärnor. Redan under 60-talet besökte Ragnar Edberg holmen (VF 23/1964), eller bådan, för att ringmärka fisktärnor. Bådan är liten och smal, ca 40 meter i längd. Högst punkten är ca 1,5 meter över sjöns normalvattenstånd. Det finns en del vegetation en bit från vattnet och ett ensamt litet träd i mitten. Stranden på östra sidan är täckt av smågrus. Här lägger de flesta tärnorna sina ägg. Skratmås finns 'högre upp' och en och annan storskrake brukar också häcka på bådan, liksom gräsand eller vigg.

Det här året fanns det ca 150 bon. Det hade varit lågvatten under en tid så de flesta hade klarat sig från att dränkas av vatten. Det är annars inte ovanligt att åtskilliga bon översvämmas, särskilt de närmast stranden. Så snabbt vi kunde satte vi ring på 149 tärningar, gick i båten och fortsatte till Tjugholmen 8 km längre söderut. Tjugholmen ligger öster om Vinön, Hjälmarens största ö. På berghällen på Tjugholmens nordöstra sida fanns det nu ett 50-tal bon. Dessa var senare med häckningen och i 17 bon var äggen ej kläckta, men 28 ungar blev ändå ringmärkta. Vi avlägsnade oss från tärnkolonin och fikade i solen. En skön dag som summerade 177 märkta ungar. Inte illa! Och nu var det bara att hoppas på framtida återfynd.

Och återfynd blev det! Övriga många!
Eller vad sägs om följande?

Redan samma höst kom det första återfyndet. Sedan har ytterligare fyra rapporterats. Det senaste är från 2005, 9 år efter märktillfället.

Tom den 6 december 2006 har totalt 249 svenskmärkta fisktärnor påträffats i Afrika söder om Sahara (Roland Staav i mail). Dessa fördelar sig från norr till söder över Senegal med 10 fynd, Cap Verde 1, Guinea Conacry 1, Sierra Leone 3, Liberia 10, Elfenbenskusten 7, Ghana 27, Togo 1, Nigeria 5, Kamerun 1, Ekvatorial Guinea 1, Gabon 13, Kongo Brazzaville 7, Kongo Kinshasa

1, Angola 28, Namibia 47 och Sydafrika 84 fynd. Enbart Hjälmaren har genom åren genererat fynd från Sierra Leone 1, Liberia 1, Elfenbenskusten 2, Nigeria 3, Ekvatorial Guinea 1, Gabon 1, Kongo Kinshasa 1, Angola 6, Namibia 3 och Sydafrika 14.

Men fem fynd från en och samma dag! Och än finns chansen till fler. I september rapporterades t ex en fisktärna från Namibia, 18 år efter märktillfället i Uppland.

4269593	96-09-15 Guinea Conacry	77 dagar	5974 km
4269533	96-10-03 Sierra Leone	95 dagar	6110 km
4269601	97-10-06 Kapprovinsen i Sydafrika	1 år 98 dagar	10148 km
4269609	03-04-21 Belgien	6 år 296 dagar	1179 km
4269494	05-11-19 Swakopmund i Namibia	9 år 144 dagar	9098 km

NY LITTERATUR

Scott A. Shaffer et al. 2006 Migratory shearwaters integrate oceanic resources across the Pacific Ocean in an endless summer. Proc. of the National Academy of Sciences of the United States of America. www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.

Gråliror utnyttjar hela Stilla havets resurser under en ändlös sommar.

Elektroniska minneschips har revolutionerat våra kunskaper om vidsträckta flyttningsrörelser och miljöutnyttjande hos extremt rörliga marina havsdjur, men ännu återstår mycket att utforska hos många mindre arter. I denna rapport redovisas grålirornas extrema flyttningsrörelser efter häckningstiden. Fåglarna märktes på häckplatserna utanför Nya Zeeland med små minneschips som registrerar geografiskt läge (solens upp- och nedgång), dykdjup (tryck) och omgivande temperatur. Efter "oceanflygningen" kunde nitton liror fångas in i bohålorna och chipsen tömmas på data. Spårningarna (222-313 dagar) avslöjade att lirorna flugit över hela Stilla havet i ett mönster av en gigantisk åtta och tillryggalagt sträckor på 64 037 +/- 9 779 km, den längsta flyttningsrörelse för en fågel som registrerats elektroniskt. Varje individ gjorde ett längre uppehåll i något av de tre nyckelområdena utanför Japan, Alaska eller Kalifornien innan de återvände till häckplatserna vid Nya Zeeland. Dygnsförflyttningar på ända upp till 1 000 km registrerades och lirorna utnyttjade näringsresurser såväl i norra som södra halvklotets mest

produktiva vatten från ytan ända ner till 68,2 meters djup. Resultaten visar att lirorna årligen utnyttjar resurser i hela Stilla havet. Grålirebestånden minskar för närvarande och eftersom fåglarna rör sig över så stora ytor kan de fungera som känsliga indikatorer på klimatförändringar och oceanens tillstånd.

RS

Godbitar ur återfyndsfloden

SMÅLOM

En fågel med finsk specialring fastnade den 29 augusti 2006 i ett fisknät i Södra Björkfjärden, Mälaren. Den var märkt som unge i Tavastehus län i Finland den 19 juli 2004 och således två år gammal vid fångsten. Smålommarna är förmodligen köns mogna efter två till tre år och har en långt utdragen sträckperiod under hösten.

VITKINDAD GÅS

En av våra äldsta vitkindade gäss, märkt som adult ruggande hona på Storholmen, Ljugarn, Gotland den 20 juli 1987 blev skjuten på Kaninhalvön i norra Ryssland den 27 augusti 2006, 19 år och 43 dagar efter märkningen. Avstånd mellan märkplats och fyndplats är 1730 km. Vi vet också att hon övervintrade på ön Schiermonnikoog i Holland år 2000, där hon kontrollerades av en ringmärkare den 23 januari. Övervintringsplatsen ligger 896 km västsydväst Gotland.

ÅRTA

Det är mycket sällan vi får något återfynd från Turkiet, men i somras fick vi ett meddelande från Diyarbakir i östra delen av landet att en åрта påträffats den 25 augusti 2006. Sannolikt blev den skjuten, men närmare information saknas. Årtan märktes som 3K+ hane vid Ottenby fågelstation den 26 april 2003.

SPOVSNÄPPA

En spovsnäppa på vårsträck kontrollerades av ringmärkare i Thynasalinerna nära Sfax i Tunisien den 8 maj 2006. Den var nu betydligt tyngre (56 gram), än när den som adult infångades av Christer Persson på Ängsnäset vid Skanör den 30 juli 2003 och vägde 44 gram. Vadarfångsten i Tunisien ingår i ett projekt knutet till Slimbridge Wildfowl & Wetland Trust i England.

RÖDBENA *Tringa totanus robusta*

Sedan några år tillbaka känner vi till att rödbenor, som tillhör rasen *robusta* och som häckar på Island, i litet antal övervintrar i sydligaste Sverige. Nu har vi fått vårt första ringmärkningsfynd som styrker detta. En rödbena med svensk ring och färgringar påträffades död vid ett stängsel vid Arnes på nordvästra Island den 12 juni 2006. Den var märkt som 2K-fågel den 7 februari 2005 vid Trelleborg av Peter Olsson. Avståndet mellan övervintringsplats och trolig häckplats är 2181 km.

SILLGRISSLA

Sillgrisslorna i Östersjön har bara tillgång till ett fåtal lämpliga häckplatser. Den 7 juli 1998 ringmärkte undertecknad en häckande fågel i en liten koloni på skäret Abborren nära Understen i Ålands hav. Även följande sommar kontrollerade jag grisslan på samma plats. Grisslan blev dock ej trogen sin häckplats och infångades på andra sidan Östersjön som häckfågel på ett nytt skär, Aspskär i sydvästra Finland den 7 juni 2006 av Martti Hario, finländsk skärgårdsfågelforskare. Aspskär ligger över 400 km öster om Abborren.

JORDUGGLA

Några jordugglor brukar normalt övervintra i södra Sverige. Att vissa av dem är födda i Finland visar fyndet av fågel som en kolliderade med en bil nära Östuna, sydost om Uppsala i Uppland, den 15 mars 2006. Jordugglan märktes som unge i Ilmajoki vid Vasa den 13 juni 2005. Avståndet mellan födelseplats och övervintringsplats är 418 km.

HUSSVALA

Den 7 juli 2005 märktes en kull med två hus-svaleungar på Nidingens fågelstation. Märkligt nog tycks denna svala fattat tycke för fågelstationer och en av ungarna, en hona kontrollerades med ruvfläck exakt ett år gammal vid Ottenby fågelstation den 8 juli 2006. Hussvalan borde häcka i närheten och har alltså övergett födelseområdet på Västkusten för att häcka på Öland.

KÄRRSÅNGARE

Den 28 juli 2004 märkte Henrik Johansson en 2K+ kärrsångare vid Hasslarp i Skåne. På sin långa väg mot övervintringsplatserna i södra Afrika blev kärrsångaren skjuten vid Quassim i Saudiarabien den 12 september 2005. Avståndet är 4064 fågelvägen från märkplatsen.

LÖVSÅNGARE

Vi har fått två fynd som vackert avspeglar de nordliga lövsångarnas vidsträckta flyttning mot östra och södra Afrika. Den första märktes som adult hona på Haparanda Sandskär den 27 juli 2000 och rapporterades anträffad vid okänd tidpunkt av svensk SIDA-personal från massai-stäppen nära Kiketo i Tanzania, 7949 km sydsydost om Sandskär. Den andra lövsångaren märktes på Stora Fjäderägg som 1K-fågel den 16 september 2005 och kontrollerades under vårflyttningen av en ringmärkare i Jerusalem, Israel, den 5 maj 2006. Vid kontrollen mättes vingen till 71 mm, den vägde 8,9 gram och bedömdes ha fettstatus 1. Jerusalem ligger 3696 km från Stora Fjäderägg.

RS

Fortlöpande införs nyheter om intressanta återfynd på RCs hemsida ⇒ www.nrm.se/rc

Ringtrasten - mailinglista för svenska ringmärkare

Ringtrasten är en mailinglista som personer intresserade av ringmärkning kan ansluta sig till. Listan startades av Mats Rosengren, Hornborgasjön, som också tagit på sig att se till att den fungerar. Tanken är att listan ska kunna fungera som ett forum för ringmärkare med förfrågningar, information och korta notiser. Listan har RCs fulla stöd och används för att föra ut information.

Anmäler sig gör man genom att skicka e-post till:

ringtrasten-subscribe@yahoogroups.com